

מבחני צאצאים לתכונות ייצור בשר בדנמרק

עיקריות של עגלי מרבק. חלק מהעגלים נשחטים בגיל צעיר, כשמשקלם בגבולות 250 ק"ג (להלן "עגלים צעירים"); האחרים מוחזקים עד למשקל חי של כ-450 ק"ג. בהתאם לכך נבחנו גם הצאצאים בשתי קבוצות. 10 עגלים מה-18 שב"מבחן נשחטים כ"עגלים צעירים", כשמשקלם מגיע ל-250 ק"ג ו-8 הנותרים — בהגיעם למשקל של 450 ק"ג.

תכנית האביסה של העגלים היא סטנדרטית ומקיימים תכנית אחת לעגלים הצעירים ואחרת לעגלים שנשחטים ב-450 ק"ג.

עיקרי התכנית מפורטים בטבלה הבאה:

תכנית הזנה ל"עגלים הצעירים"

(ק"ג ליום לעגל)

גיל בימים	תחליף חלב	חלב רזה	מספ"ל *	מ"מ "א"	שחת
15 — 40	5	1	—	—	—
40 — 60	2	4	0.2	ח	0.3
60 — 80	—	6	0.4	ז	0.3
80 — 150	—	6	1.2	ח	0.3
150 — 180	—	6	2.0	ז	0.3
180 עד שחיטה	—	6	2.2	ח	0.3

* סחיט סלק סוכר + 30% מלסה.

תכנית הזנה של העגלים המוחזקים עד 450 ק"ג (ק"ג ליום לעגל)

(עד גיל 150 יום מקבלים העגלים אותה הזנה)

גיל בימים	חלב רזה	מספ"ל	מ"מ "ב"	שחת	קש
150 — 200	4	2.0	ח	0.3	—
200 — 250	3	2.2	ו	0.5	1
250 — 300	—	3.2	פ	0.5	1
300 — 400	—	3.8	ש	0.5	1
מעל 400	—	4.2	י	0.5	1

המבחן נעשה לגבי שורה ארוכה של תכונות — גם לכושר ויעילות הייצור וגם לגבי טיבו של הבשר. בין היתר נבחנו תוספת יומית ממוצעת של משקל חי ומשקל טבחה, נצילות המזון — היינו, י"מ הדרושות לייצור ק"ג תר"ספת משקל חי, % הטבחה, % בשר, % שומן,

בכנס של האגודה האירופית לגידול בעלי חיים, שהתקיים אשתקד בהלסינקי, מסר פרופ' ניימן-סארנסן מדנמרק נתונים מאלפים מאוד על התוצאות של מבחני הצאצאים לתכונות הבשר. כדוגמת מבחן הצאצאים הדני להנבת החלב מבצעים גם את מבחני "הבשר" בתחנות מבחן מיוחדות. כיום פועלת תחנה אחת כזאת, בה יש מקום ל-800 עגלים ב-30 קבוצות צאצאים עם 18 עגלים בכל קבוצה שנבחנו מדי שנה. קיים בירור מוקדם בין הפרים שצאצאיהם נשלחים למבחן ובוחרים רק בני פרים שהצטיינו במבחנים לחלב. בדנמרק קיימות שתי צורות שיווק

המזון המרוכז לגיל הרך (מ"מ "א") מכיל 1.03 יח"מ בכל ק"ג, 149 גרם חלבון כללי נעכל, 5.8 גרם סידן ו-7.8 גרם זרחן. ק"ג מ"מ "ב" מכיל 0.97 יח"מ, כ. נ, 3.2 גרם סידן ו-7.7 גרם זרחן. כמו כן מכילות התערובות את הכמות הדרושות של ויטמינים ומיקרואלמנטים.

% עצמות, שטח של „עין הצלע“, עובי סיב אביא להלן את התוצאות החשובות ביותר של הבשר, צבע הבשר ועסיסיותו ועוד.

פרטים	עגלים של 250 ק"ג	עגלים של 450 ק"ג
תוספת יומית משקל חי, גרם	1069	1141
תוספת יומית משקל טבחה, גרם	574	628
% הטבחה	53.0	54.6
נצילות מזון י"מ/ק"ג	(!) 3.22	(!) 4.18

ושוב בולטת נצילות המזון המצויינת — היינו — שופרה נצילות המזון. 4.18 י"מ (!) היו דרושות לתוספת ק"ג חי אצל עגלים שהגיעו למשקל שחיטה של 450 ק"ג בגיל של שנה; זאת אומרת — תוספת יומית ממוצעת של 1141 גרם, והפעם בחישוב ביחידות-מזון סקנדינאביות, ללא כל „העברה“ חשבונית. נצילות מזון כזו נראית היום אצלנו כמעט מחוץ לאפשרות של השגה גם בעדרים הטובים ביותר. המספרים שנתקבלו במבחנים נותחו גם לשם קבלת קוראלאציות אפשריות. אציין רק שתיים מקוראלאציות אלו:

נמצאה קוראלאציה שלילית מובהקת בין תור ספת המשקל היומית לבין נצילות המזון, ז. א. — ככל שקצב הגדילה של העגלים היה מזוהר יותר כן נצרכו פחות י"מ לקבלת תוספת המשקל, ושוב בולטת נצילות המזון המצויינת — היינו — שופרה נצילות המזון. כמו כן עלה % הבשר האכיל בטבחה וירד % השומן שבו. מימצאים אלה נתקבלו, כמובן, במסגרת שיטת ההחזקה שצויינה לעיל, שעיקר ריח: מינימום שחת (לא יותר מ- $\frac{1}{2}$ ק"ג), תוספת ק"ג קש החל מגיל של כ-7 חודשים, תור ספת עד 4.2 ק"ג מספ"ל והגשה חופשית של מזון מרוכז בגיל צעיר שמכיל כ-15% ח. כ. נ. ובגיל יותר מבוגר — 16%. אין ביטחון שקוראלאציות אלו נכונות גם בשיטות החזקה אחרות.

כל הנתונים האלה חייבים להמריץ אותנו לבדוק את המצב אצלנו תוך מגמה להגיע להי-שגים דומים.

רוכז וסוכם על-פי הרצאה בקונגרס בהלסינקי אוריאל לוי

▲ בחולנד פורסם הדו"ח על הזרעה מלאכותית בשנת 1968, ולהלן פרטים שוודאי יעניינו את בוקרינו. מספר האגודות להזרעה — 108; מספר מכונים להזרעה — 84; מספר החברים באגודות — 87,489; מספר ההזרעות הראשונות שבוצעו באותה שנה — 1,306,750. מספר ההזרעות הראשונות בזירמה קפואה ובזירמה טריה בגזע ההולנדי-פריזי — 761,028; שאר ההזרעות בוצעו בגזעים האחרים (מאזריין-אישל, גרונינגן ואף ג'ארסי). שיעור הבלתי-חוזרות (60-90 יום) לאחר הזרעה ראשונה בזירמה טריה היה 68.6%, לעומת 62% של בלתי חוזרות שהזרעו הזרעה ראשונה בזירמה קפואה. באותה שנה בוצעו 131 אלף, 17.8 אלף ו-2308 הזרעות ראשונות בכופתיות, בקשיות ובאמפולות — בהתאמה; שיעורי הבלתי חוזרות משיטות הזרעה אלו היו: 62.3%, 63.1% ו-51.5% — בהתאמה. מספר הפרים הפריזים במכוני ההזרעה היה 695. בדו"ח מובאים גם פרטים לסיבות היציאה של פרים, על חילופים בזירמה בין האיזורים השונים ועל ייצוא של זירמה. כן מוצאים בדו"ח הזה פרטים על תמותה בשגר ומשקל-הלידה לזכרים ולנקבות. אכן מרשימים באופן מיוחד שיעורי הבלתי חוזרות לאחר הזרעה ראשונה.